

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Ανθρωπιστικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ: Γ' ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΟΡΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και ερευνητικές ασκήσεις	3	15	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://history.ionio.gr/postgraduate/documentation/studies/modern-history/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος «Μετανάστευση και Διασπορά» οι φοιτητές:

1. Θα έχουν κατανοήσει τον χάρτη, την περιοδολόγηση και την τυπολογία της παγκόσμιας διασποράς κατά τη νεότερη και σύγχρονη εποχή.
2. Θα έχουν εξοικειωθεί με την ορολογία, τους εννοιολογικούς προσδιορισμούς και τις θεωρητικές προσεγγίσεις του μεταναστευτικού φαινομένου και των διασπορικών κοινοτήτων.
3. Θα έχουν μελετήσει και αναλύσει βασικά έργα από τη σύγχρονη βιβλιογραφία των μεταναστευτικών και διασπορικών σπουδών.

4. Μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων θα έχουν κατανοήσει το πνεύμα, τις ιδεολογικές βάσεις, τις εθνικές ερμηνείες και τα αποτελέσματα των μεταναστευτικών πολιτικών βασικών χωρών υποδοχής και αποστολής, καθώς και τις ομογενειακές πολιτικές ορισμένων εθνικών κρατών.
5. Θα έχουν προσεγγίσει την έννοια της παγκόσμιας διαχείρισης της μετανάστευσης μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο και αντιληφθεί τους στόχους και τα όριά της.
6. Θα έχουν εξοικειωθεί με τη μελέτη και ανάλυση διαφόρων τύπων πρωτογενών πηγών που σχετίζονται με το φαινόμενο της μετανάστευσης.

Η απόκτηση των παραπάνω γνώσεων και δεξιοτήτων θα επιτρέψει στους φοιτητές να συσχετίσουν το μεταναστευτικό φαινόμενο με τις ευρύτερες πολιτικές, πολιτισμικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις που συντελέστηκαν σε παγκόσμια κλίμακα κατά τη νεότερη και σύγχρονη εποχή και να καλλιεργήσουν τη συνδυαστική και αναλυτική ικανότητά τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

 Άλλες...

Ανάπτυξη της συνδυαστικής και αναλυτικής ικανότητας, προαγωγή της ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης, αυτόνομη και ομαδική εργασία, εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον, παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα, άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, ανάπτυξη ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθητοποίηση σε θέματα ρατσιστικών συμπεριφορών, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα μελετά μέσα από μια παγκόσμια προοπτική το φαινόμενο της μετανάστευσης και της διασποράς και είναι δομημένο στη βάση τεσσάρων θεματικών ενοτήτων:

- Τη συνολική θεώρηση της παγκόσμιας διασποράς κατά τη νεότερη και σύγχρονη εποχή.
- Τις μεταναστευτικές πολιτικές των χωρών αποστολής και υποδοχής, με έμφαση στις πολιτικές των χωρών υποδοχής στην αμερικανική ήπειρο.
- Τις ομογενειακές πολιτικές του ελληνικού κράτους.
- Την παγκόσμια διαχείριση της μετανάστευσης μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο.

Οι παραδόσεις του μαθήματος είναι διαρθρωμένες ως εξής:

1. Παγκόσμια μετανάστευση και διασπορά

(Διδάσκουσα: Μαρία Δαμηλάκου)

Συνολική θεώρηση της παγκόσμιας διασποράς: χάρτης, περιοδολόγηση, τυπολογία. Ορολογία, βασικές έννοιες και θεωρητικές προσεγγίσεις της μετανάστευσης και της διασποράς. Μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων όπως: η ιρλανδική μετανάστευση στις ΗΠΑ στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, η κινεζική μετανάστευση σε χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και στη Δυτική ακτή των ΗΠΑ, η εβραϊκή διασπορά.

Άσκηση φοιτητών: μελέτη της παγκόσμιας διασποράς μέσα από χάρτες, πίνακες, γραφήματα και στατιστικά στοιχεία από διάφορες πηγές που αποτυπώνουν τα παγκόσμια μεταναστευτικά ρεύματα.

2. Τα μαζικά μεταναστευτικά ρεύματα προς τις χώρες της αμερικανικής ηπείρου κατά την περίοδο 1880-1920. Οι μεταναστευτικές πολιτικές των χωρών υποδοχής (ΗΠΑ, Αργεντινή, Καναδάς).

(Διδάσκουσα: Μαρία Δαμηλάκου)

Το μάθημα μελετά την εξέλιξη της μεταναστευτικής πολιτικής των πιο σημαντικών υπερατλαντικών χωρών υποδοχής και επιχειρεί διασυνδέσεις με τις επικρατούσες θεωρήσεις της κοινωνίας, τα ιδεολογικά δεδομένα της εποχής και τις ερμηνείες της εθνικής ταυτότητας.

3. Οι ομογενειακές πολιτικές του ελληνικού κράτους

(Διδάσκουσα: Μαρία Δαμηλάκου)

Το μάθημα μελετά τις ομογενειακές πολιτικές και τις σχέσεις του ελληνικού εθνικού κράτους με τις διασπορικές κοινότητες.

Άσκηση φοιτητών: μελέτη των μεταναστευτικών και ομογενειακών πολιτικών του ελληνικού κράτους μέσα από δημοσιευμένες μελέτες, εκθέσεις και έγγραφα προερχόμενα από το ψηφιοποιημένο αρχείο του ελληνικού ΥΠΕΞ.

4. Η παγκόσμια διαχείριση της μετανάστευσης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

(Διδάσκουσα: Μαρία Δαμηλάκου)

Εξετάζεται η μεταπολεμική διαχείριση της παγκόσμιας μετανάστευσης (προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών) μέσα από τη δράση διεθνών οργανισμών όπως η ΔΕΜΕ (Διακυβερνητική Επιτροπή για τη Μετανάστευση από την Ευρώπη). Μελετώνται οι στόχοι και οι μέθοδοι αυτών των διεθνών οργανισμών, οι συγκλίσεις και οι αποκλίσεις στις προτεραιότητες αυτών και των εθνικών κρατών καθώς και οι περιορισμοί με τους οποίους ήρθε αντιμέτωπο το όλο σύστημα διαχείρισης της παγκόσμιας μετανάστευσης κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960.

Άσκηση: Έρευνα σε αρχειακό υλικό από ψηφιοποιημένα αρχεία διεθνών οργανισμών.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Παραδόσεις πρόσωπο με πρόσωπο / εξ αποστάσεως εκπαίδευση και υποστήριξη</p>							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Πλατφόρμα σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας Πλατφόρμα ασύγχρονης διδασκαλίας Χρήση power point, προβολή οπτικο-ακουστικού υλικού.</p>							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="673 1608 1000 1667">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1016 1608 1276 1667">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="673 1667 1000 1738">Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή</td> <td data-bbox="1016 1667 1276 1738">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="673 1738 1000 1940">Παρακολούθηση διαλέξεων από άλλα μαθήματα του ΠΜΣ στα οποία ο φοιτητής δεν αξιολογείται αλλά των</td> <td data-bbox="1016 1738 1276 1940">15</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή	40	Παρακολούθηση διαλέξεων από άλλα μαθήματα του ΠΜΣ στα οποία ο φοιτητής δεν αξιολογείται αλλά των	15	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου							
Διαλέξεις/παρακολούθηση, προετοιμασία, συμμετοχή	40							
Παρακολούθηση διαλέξεων από άλλα μαθήματα του ΠΜΣ στα οποία ο φοιτητής δεν αξιολογείται αλλά των	15							

<p>ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>οποίων η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική</p>	
	Μελέτη βιβλιογραφίας	100
	Ερευνητικές ασκήσεις	60
	Συγγραφή τελικής εργασίας	120
	Συνεργασία με διδάσκοντες	40
	Σύνολο Μαθήματος	375 ώρες
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p><i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>		
<p>Η γλώσσα αξιολόγησης είναι τα ελληνικά. Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή εργασία • Ατομικές και ομαδικές ασκήσεις • Προφορικές παρουσιάσεις στην τάξη 		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παγκόσμια μετανάστευση και διασπορά
Cohen Robin, *Παγκόσμια Διασπορά*, μτφρ. Τίνα Πλυτά, Αθήνα, Παπαζήση, 2003.

Arpadurái Arjun, *Νεωτερικότητα χωρίς σύνορα. Πολιτισμικές διαστάσεις της παγκοσμιοποίησης*, μτφρ. Κ. Αθανασίου, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2014.

Joseph Roth, *Περιπλανώμενοι Εβραίοι*, μτφρ. Μαρία Αγγελίδου / Άγγελος Αγγελίδης, Αθήνα, Άγρα, 2023.

Χασιώτης, Ι., Ο. Κατσιαρδή, Ε. Αμπατζή (επιμ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά, 15ος - 21ος αι.*, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, 2006.

Υπερατλαντική μετανάστευση/ Μεταναστευτικές πολιτικές των χωρών υποδοχής
Αναγνώστου, Γιώργος, *Διασπορικές διαδρομές*, Αθήνα, Απόπειρα, 2012.

Δαμηλάκου, Μαρία, *Έλληνες μετανάστες στην Αργεντινή: διαδικασίες συγκρότησης και μετασηματισμοί μιας μεταναστευτικής κοινότητας, 1900-1970*, Αθήνα, Ιστορικό Αρχείο Εμπορικής Τράπεζας, 2004.

Καλογεράς, Γιώργος, *Εθνοτικές γεωγραφίες. Κοινωνικο-πολιτισμικές ταυτίσεις μιας μετανάστευσης*, Αθήνα, Κατάρτι, 2007.

Καρπόζηλος, Κωστής, *Κόκκινη Αμερική. Έλληνες μετανάστες και το όραμα ενός Νέου Κόσμου, 1900-1950*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2017

Κιτρορέφ, Αλέξανδρος, «Η Υπερατλαντική μετανάστευση», στο *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Οι απαρχές 1900-1922*, Α' Τόμος, Μέρος 1ο, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2000, σ. 123-171.

Λαλιώτου, Ιωάννα, *Διασχίζοντας τον Ατλαντικό. Η ελληνική μετανάστευση στις ΗΠΑ κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα*, Αθήνα, Πόλις, 2006.

Ομογενειακές πολιτικές του ελληνικού κράτους

Βεντούρα, Λίνα - Λάμπρος Μπαλτσιώτης, *Το έθνος πέραν των συνόρων. «Ομογενειακές» πολιτικές του ελληνικού κράτους*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2013.

Βόγλη, Ελπίδα, «Η ελληνική πολιτική απέναντι στους απόδημους Έλληνες κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα», στο M. Rossetto, M. Tsianikas, G. Couvalis and M. Palaktsoglou (eds.), *Greek Research in Australia: Proceedings of the Eighth Biennial International Conference of Greek Studies, Flinders University June 2009*, Flinders University Department of Languages - Modern Greek, Adelaide, 2009, p. 661-671.

Παπαδόπουλος, Γιάννης, «Κράτος, σύλλογοι, Εκκλησία: Απόπειρες ελέγχου των ελλήνων μεταναστών στις ΗΠΑ στις αρχές του 20ού αιώνα», στο Λ. Βεντούρα – Λ. Μπαλτσιώτης, *Το έθνος πέραν των συνόρων. «Ομογενειακές» πολιτικές του ελληνικού κράτους*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2013, σ. 219-252.

Διαχείριση της παγκόσμιας μετανάστευσης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Ventouras, Lina (ed.), *International "Migration Management" in the Early Cold War: The Intergovernmental Committee for European Migration*, University of the Peloponnese, Corinth, 2015.

Damilakou, Maria and Yannis S.G. Papadopoulos (eds), *Migration and Development in Southern Europe and South America*, Routledge, London, New York, [e-book](#), 2022.

Damilakou, Maria and Lina Ventouras, "Discourses on Latin America: The Migration-Development Nexus", in Lina Ventouras (ed.), *International "Migration Management" in the Early Cold War. The Intergovernmental Committee for European Migration*, University of the Peloponnese, School of Social and Political Sciences, Faculty of Social and Education Policy, Corinth, 2015, pp. 293-312.

Damilakou, Maria and Yannis S.G. Papadopoulos, "Ambitious plans with modest results: Greek migration flows to Brazil and Argentina in the 1950s and 1960s", in Maria Damilakou and Yannis S.G. Papadopoulos (eds), *Migration and Development in Southern Europe and South America*, Routledge, London, New York, [e-book](#), 2022, pp. 147-162.

Limnios-Sekeris, Ioannis, "Stakeholders and competition in the transportation of migrants: moving Greeks to Australia in the post-War era", *Journal of Transport History*, 36:1 (2015), pp. 97-115.

Limnios-Sekeris, Ioannis, "The Intergovernmental Committee for European Migration and the Transport Business (1952-1960)", in Lina Ventouras (ed.), *International "Migration Management" in the Early Cold War. The Intergovernmental Committee for European Migration*, University of the Peloponnese, School of Social and Political Sciences, Faculty of Social and Education Policy, Corinth, 2015, pp. 127-142.

Μαχαιρά, Άννα, «Μετανάστευση και οικονομική ανάπτυξη στην μεταπολεμική Ελλάδα. Η προσέγγιση της Κεντροαριστεράς», *Μνήμων*, 25 (2003) 79-110.